

Kehtestatud NASDAQ OMX Tallinn AS-i
juhatuse otsusega

Kauplemisreeglite spetsifikatsioon

Käesolev kauplemisreeglite spetsifikatsioon on kehtestatud Nasdaq Tallinna börsi (edaspidi: Börs) Reglemendi osa "Nõuded Börsi liikmetele" punkti 4.1.3 alusel.

Kauplemisreeglite spetsifikatsiooniga täpsustatakse Börsi poolt kehtestatud kauplemisreeglite rakendamise korda, määratakse kindlaks kauplemisreeglite rakendamiseks vajalikud kauplemistehnilised parameetrid ning nähakse ette muud Börsi Reglemendi kohaselt kauplemisreeglite spetsifikatsiooni reguleerimisalasse kuuluvad küsimused.

Alljärgnevad kauplemistehnilised parameetrid määratletakse Börsi kauplemissüsteemis lähtuvalt Euroopa Komisjoni määruse nr. 1287/2006 alusel tehtud arvutustest ning Euroopa väärtpaperituru reguleerijate komitee (CESR) poolt avaldatud teabest:

- 1) Aktsia päeva keskmisest käibest sõltuv blokkteingu künnis (tavalise turumahuga võrreldes suuremahulised tehingud);
- 2) Reglemendi osa "Nõuded Börsi liikmetele" punkti 5.6.9 teises lauses sätestatud tehingu andmete avaldamise edasilükkamise (*deferred publication*) suhtes tehingu mahust sõltuvalt kohaldamisele kuuluvad viiteaja perioodid.

Kauplemisreeglite spetsifikatsioon koosneb alljärgnevatest osadest:

1. Kauplemispäeva struktuur ja kauplemistoimingute ajaline režiim – lisa 1
2. Avaoksjon, sulgemisoksjon ja tasakaaluhind – lisa 2
3. Tehingutellimuste tüübid, tingimused ning sobitamise prioriteedireeglid – lisa 3
4. Määratud vastaspoolega tehingute registreerimistähtajad – lisa 4
5. Hinnasamm, miinimumkogus ja volatiilsuslimiit – lisa 5
6. *kehtetu*
7. Mahuga kaalutud jooksva keskmise kursivahemiku arvutamise reeglid – lisa 7
8. Määratud vastaspoolega tehingute liigid ja tüübid – lisa 8
9. Hinna määramine ning arveldussumma leidmine võlakirjaturul – lisa 9

Kauplemisreeglite spetsifikatsioon – lisa 1
“Kauplemispäeva struktuur ja kauplemistoimingute ajaline režiim”

Käesolev kauplemisreeglite spetsifikatsiooni lisa näeb ette kapitalituru ja võlakirjaturu kauplemispäeva ajakava ning täpsustab sellega seotud kauplemistegevuse funktsionaalseid piiranguid.

I Kapitaliturg

- 1.** Kapitalituru erinevate segmentide (aktsiad, emissiooniinstrumendid ja investeerimisfondide osakud) kauplemispäeva ajakava ning funktsionaalsed piirangud:

Kauplemispäeva sisene periood	Perioodisisesed etapid	Algusaeg või ajavahemik	Toimingud		
			Tehingutellimuste haldamine ¹	Tehingutellimuste automaatne sobitamine	Määratud vastaspoolega tehing
Kauplemiseelne periood (Pre-trading session)	Avaoksjoni eelperiood (Pre-Open)	09:00-10:00	Jah	Ei	Jah
	Avaoksjon (Uncross)	10:00 ²	Jah	Jah	Jah
Kauplemisperiood (Trading Hours)	Kauplemisperiood (Continuous Trading)	10:00-15:55	Jah	Jah	Jah
	Sulgemisoksjoni eelperiood (Pre-close)	15:55~16:00	Jah	Ei	Jah
	Sulgemisoksjon (Uncross)	Orienteeruvalt 15:59:30 - 16:00 ³	Jah	Jah	Jah
Kauplemisjärgne periood (Post-trading session)	Kauplemisjärgne periood (Post-trade)	~16:00 - 16:30	Jah ⁴	Ei	Jah
Kauplemisväline periood (Off-trade period)	Kauplemisväline Periood (Off-trade period)	16:30 – 09:00	Ei	Ei	Ei

Selgitused:

"Jah" – toingu teostamine on lubatud.

"Ei" – toingu teostamine on keelatud või tehniliselt välistatud.

- 1 Hõlmab tehingutellimuste sisestamist, muutmist ja tühistamist. Tehingutellimuse koguse muutmine ei muuda tehingutellimuse prioriteeti. Tehingutellimuse teiste parameetrite muutmine teostatakse muudetava tehingutellimuse tühistamise ja muudetud parameetritega tellimuse sisestamise teel - muudetud parameetritega tehingutellimuse omandab seejuures uue prioriteedi.
- 2 Tellimusraamatutes toimuvad Avaaksjonid järjestikusest viie sekundi (5 sek) jooksul. Näiteks kui Avaaksjon toimub kell ~10:00, siis võivad erinevad tellimusraamatud avaneda üksteise järel ajavahemikus 10:00:00 – 10:00:05.
- 3 Oksjoni tehingutellimuste sobitamise etapi raames algab tehingutellimuste sobitamine samaaegselt kõigis tellimusraamatutes. Tehingutellimuste sobitamine viiakse lõpule kõigis tellimusraamatutes lühikese ajavahemiku (üldjuhul alla sekundi) vältel.
- 4 Tehingutellimuste tühistamine ja andmete muutmine üksnes piiratud ulatuses. Muudatusi ei saa teha tehingutellimuse hinnas ega koguses.

Kellaaegu võidakse korrigeerida riiklikel pühadel tulenevalt lühendatud tööajaga seotud asjaoludest.

II Võlakirjaturg

2. Võlakirjaturu kauplemispäeva ajakava ning funktsionaalsed piirangud:

Alamturg: TSE Bonds Automatch

Periood	Kellaaeg	Toimingud			
		Tellimuste sisestamine	Tellimuste muutmine	Tellimuste tühistamine	Määratud vastaspoolega tehing
Kauplemisperiood (TRAD)	10:00 - 16:00	Jah	Jah	Jah	Jah
Seiskamine (TERM)	16:00 - 16:05	Ei	Ei	Ei	Ei
Kauplemisjärgne periood (POTR)	16:05 - 16:30	Ei	Ei	Jah	Ei
Kauplemisväline Periood (CLSD)	16:30 - 10:00	Ei	Ei	Ei	Ei

"Jah" – toingu teostamine on lubatud.

"Ei" – toingu teostamine on keelatud või tehniliselt välistatud.

Alamturg: TSE Bonds

Periood	Kellaaeg	Toimingud			
		Tellimuste sisestamine	Tellimuste muutmine	Tellimuste tühistamine	Määratud vastaspoolega tehing
Kauplemisperiood (INDIC)	10:00 - 16:00	Jah	Jah	Jah	Jah
Seiskamine (TERM)	16:00 - 16:30	Ei	Ei	Ei	Ei
Kauplemisväline	16:30 - 10:00				

Period (CLSD)		Ei	Ei	Ei	Ei
---------------	--	----	----	----	----

"Jah" - toimingu teostamine on lubatud.

"Ei" - toimingu teostamine on keelatud või tehniliselt välistatud.

Kauplemisreeglite spetsifikatsioon – lisa 2
“Avaoksjon, sulgemisoksjon ja tasakaaluhind”

Käesolev kauplemisreeglite spetsifikatsiooni lisa täpsustab avaoksjoni ja sulgemisoksjoni (edaspidi mõlemad nimetatud ka kui: oksjon või oksjonid) läbiviimist ning tasakaaluhinna leidmise põhimõtteid.

1. Oksjoneid rakendatakse üksnes kapitaliturul ja selle segmentides.
2. Oksjon koosneb tehingutellimuste haldamise (*Order management*, avaoksjoni puhul nimetatud ka kui *Pre-open*, sulgemisoksjoni puhul *Pre-close*) ja tehingutellimuste sobitamise (*Uncross*) etapist.
3. Sobitamise etapis leitakse oksjonil osalevatest tehingutellimustest tuletatav tasakaaluhind, mille alusel toimub nimetatud tehingutellimuste sobitamine tehinguks.
4. Tasakaaluhind leitakse üksnes juhul, kui vastavas tellimusraamatus on kõrgeima ostutellimuse hind kõrgem või võrdne madalaima müügitellimuse hinna(st)ga.
5. Tasakaaluhinnaks loetakse hind, mis oksjonil osalevaid tehingutellimusi arvestades:
 - 5.1. annab maksimaalse tehingukäibe;
 - 5.2. annab juhul, kui punkti 5.1 rakendamise tulemuseks on mitu konkureerivat hinnataset, parima nõudluse ja pakkumise tasakaalu (s.o kõigist võimalikest hinnatasetest valitakse see, mille juures sobitamata jäävate tehingutellimuste esemeks olevate väärtpaberite arv on kõige väiksem);
 - 5.3. lähtub juhul, kui punkti 5.2 rakendamise tulemuseks on mitu konkureerivat hinnataset, vastavalt kas ostutellimuste või müügitellimuste hinnatasetest, sõltuvalt sellest kumba liiki tehingutellimuste summaarne kogus on suurem (nt kui ülekaalus on ostutellimused, valitakse tasakaaluhind ostutellimuste järgi); või
 - 5.4. juhul, kui punkti 5.3 rakendamise tulemuseks on mitu konkureerivat hinnataset, on võrdne väärtpaberite positiivse ülejäägi (*positive imbalance*) kõrgeima hinna ning puudujäägi (*negative unbalance*) madalaima hinna keskmisega. Juhul, kui selliselt leitud hind ei vasta hinnasammu nõuetele, ümardatakse hind lähima hinnasammu nõudeid arvestava väärtuseni.
6. Tehingutellimused, mille hind on tasakaaluhinnaga võrdne või sellest parem sobitatakse automaatselt tehinguks, kusjuures tehingu hinnaks on tasakaaluhind. Ostutellimuse puhul on parimaks hinnaks tasakaaluhinnast kõrgem ja müügitellimuse puhul tasakaaluhinnast madalam tehingutellimuse hind. Sama hinnaga tehingutellimuste konkurentsi korral, eelistatakse tehingutellimust, mille tellimusraamatusse sisestamise aeg on varajasem (*FIFO*).
7. Kui tehingutellimuse ajalised kehtivust määratlevad tingimused ei näe ette teisiti, jäävad tehingutellimused, mida avaoksjoni käigus tehinguks ei sobitatud, edasi tellimusraamatusse.

“Tehingutellimuste tüübid, tingimused ning sobitamise prioriteedireeglid”

Käesolevas kauplemisreeglite spetsifikatsiooni lisas on määratletud tehingutellimuste tüübid, tingimused ning sobitamise põhimõtted.

I Kapitaliturg

1. Tehingutellimuste sobitamise prioriteedireeglid:

- 1.1. Üldjuhul määrab tehingutellimuste automaatsel sobitamisel tehingutellimuse prioriteetsuse esmalt tehingutellimuse hind (*price*), teiseks läbipaistvus ehk kuvatud kogus (*displayed*) ning kolmandaks tehingutellimuse sisestamise aeg (*time, timestamp*).
- 1.2. Peale varjatud kogusega tehingutellimuse (*Reserve order, Iceberg Order*) kuvatud koguse täielikku täitmist väheneb tehingutellimuse varjatud kogus, kaotamata seejuures oma ajaprioriteeti, ning sellise vähenenud koguse osas sisestatakse tellimusraamatusse uue ajaprioriteediga uus kuvatud kogusega tellimus.
- 1.3. Tasakaaluhinnaga tehingutellimuste (*Imbalance Order*) omavahelise prioriteedi määrab tehingutellimuste sisestamise aeg.

2. Tehingutellimuste tüübid (*Order types*):

- 2.1. **Määratud hinnaga** (*Limit Order*) – tehingutellimuses määratakse vastavalt kas kõrgeim lubatud ostuhind (ostutellimuse korral) või madalaim lubatud müügihind (müügitellimuse korral). Olenevalt kauplemispäeva perioodist, kuhu määratud hinnaga tehingutellimust soovitakse suunata, võib tehingutellimuse täiendavaks lisatingimuseks määrata:
 - 2.1.1. **Üksnes oksjon** (*Call only*) – tehingutellimus osaleb üksnes järgmisel (eesseisval) oksjonil. Peale järgmise oksjoni lõppemist tühistatakse tehingutellimus tellimusraamatust.
 - 2.1.2. **Avaoksjon** (*On-open*) – tehingutellimus (*Limit On Open Order, LOO*) osaleb üksnes avaoksjonil ning selle hind on võrdne tehingutellimuses kindlaksmääratud hinnaga või sellest avaoksjoni käigus kujunenud parema tasakaaluhinnaga; või
 - 2.1.3. **Sulgemisoksjon** (*On-close*) – tehingutellimus (*Limit On Close Order, LOC*) osaleb üksnes sulgemisoksjonil ning selle hind on võrdne tehingutellimuses kindlaksmääratud hinnaga või sellest sulgemisoksjoni käigus kujunenud parema tasakaaluhinnaga.
- 2.2. **Turuhinnaga** (*Market Order*) – tehingutellimus, milles hinda ei määrata ning mis sobitatakse parima hinnaga vastassuunalise tehingutellimusega ulatuses, mida sellise vastassuunalise tehingutellimuse kogus võimaldab. Sobitamata koguse osas kuulub turuhinnaga tehingutellimus koheselt tühistamisele, kuna

kõigi turuhinnaga tehingutellimustele laieneb tingimus "täida ja tühista" (*Immediate or Cancel, IOC*). Olenevalt kauplemispäeva perioodist, kuhu turuhinnaga tehingutellimust soovitakse suunata, võib tehingutellimuse täiendavaks lisatingimuseks määrata:

- 2.2.1. **Üksnes oksjon** (*Call only*) – tehingutellimus osaleb üksnes järgmisel (eesseisval) oksjonil. Peale järgmise oksjoni lõppemist tühistatakse tehingutellimus tellimusraamatust.
 - 2.2.2. **Avaoksjon** (*On-open*) – tehingutellimus (*Market on Open Order, MOO*) osaleb üksnes avaoksjonil ning selle hind on võrdne avaoksjoni käigus kujunenud tasakaaluhinnaga.
 - 2.2.3. **Sulgemisoksjon** (*On-close*) – tehingutellimus (*Market on Close Order, MOC*) osaleb üksnes sulgemisoksjonil ning selle hind on võrdne sulgemisoksjoni käigus kujunenud tasakaaluhinnaga.
- 2.3. **Tasakaaluhinnaga** (*Imbalance Order*) – vastavalt üksnes ava- (*Imbalance-on-open*) või sulgemisoksjonil (*Imbalance-on-close*) kasutatav tehingutellimus, mille peamiseks eesmärgiks on vastava oksjoni käigus katmata nõudluse või tekkiva ülepakkumise tasakaalustamine. Tasakaaluhinnaga tehingutellimuse hinnaks loetakse vastava oksjoni käigus kujunenud tasakaaluhind.

3. Tehingutellimuste lisatingimused (*Order Attributes*):

- 3.1. **Varjatud kogusega** (*Reserve order, Iceberg Order*) – kindlaksmääratud osa tehingutellimuse kogusest tellimusraamatus ei kuvata. Varjatud kogusega tehingutellimuse kuvatud kogus ei või olla väiksem kui üks (1).
- 3.2. **Miinumkogusega** (*Minimum Quantity Order*) – tehingutellimuses määratakse kindlaks miinumkogus, millest väiksema koguse korral sobitamist ei lubata. Sellise lisatingimusega tehingutellimust saab kasutada kauplemisperioodi kestel üksnes kas punktis 3.3. nimetatud tehingutellimuse või punktis 4.1 nimetatud kehtivusaja tingimuse (täida ja tühista) puhul.
- 3.3. **Varjatud** (*Non-displayed Order*) – määratud hinnaga tehingutellimus, mis kvalifitseerub tavalise turumahuga võrreldes suuremahuliseks lähtuvalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1287/2006 artiklite 33 (6) ja 34 (5) alusel Euroopa väärtpaberituru reguleerijate komitee (CESR) poolt viimase veebilehel¹ avaldatud andmetest ja komisjoni määruse (EÜ) nr 1287/2006 II lisa tabelist 2, ning mida näeb üksnes tehingutellimuse sisestanud Börsi liige.
- 3.4. **Seotud hinnatasemega** (*Pegged Order*) – tehingutellimus mille hind muutub jooksvalt (automaatselt) sõltuvalt sellest, millise hinnasammudes (*Tick Size*) väljendatud seosega on tehingutellimuse hind seatud sõltuvusse vastavalt kas:
 - 3.4.1. parima hinnaga samasuunalise tehingutellimuse hinnast (*Primary Peg*);

¹ Vaata: <http://mifiddatabase.cesr.eu/>

- 3.4.2. parima hinnaga vastassuunalise tehingutellimuse hinnast (*Market Peg*); või
- 3.4.3. kursivahemiku (*Mid-point Peg*) keskpunktist (*mid point of the BBO*).
- 3.5. Seotud hinnatasemega tehingutellimust, mille hind on seotud sõltuvusse kursivahemiku keskpunktist (*punkt 3.4.3*), võib kasutada üksnes juhul, kui tehingutellimus kvalifitseerub tavalise turumahuga võrreldes suuremahuliseks lähtuvalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1287/2006 II lisa tabelist 2.
- 3.6. Kui punktides 3.4.1 või 3.4.2 nimetatud tehingutellimus on vastavalt samasuunalise või vastassuunalise tehingutellimusega seotud nii, et selle hind satub kursivahemikku, peab tehingutellimus olema tavalise turumahuga võrreldes suuremahuline lähtuvalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1287/2006 II lisa tabelist 2.
- 3.7. Juhul, kui punktis 3.5 või 3.6 toodud tingimustele vastav tehingutellimus ei kvalifitseeru tavalise turumahuga võrreldes suuremahuliseks mis tahes hilisemate muudatuse tõttu tehingutellimuse hinnas või koguses, omistatakse tehingutellimusele automaatselt kehtivusaja tingimus "Täida ja tühista" (*Immediate-or-Cancel*) või, juhul kui see on Börsi liikme poolt määratud eelistuseks - kõrvaldatakse tehingutellimus kauplemissüsteemist.
- 3.8. Iga jooksva muudatuse korral seotud hinnatasemega tehingutellimuse hinnas, tühistab kauplemissüsteem automaatselt eelneva hinnatasemega tehingutellimuse ning sisestab tellimusraamatusse uue ajaprioriteedi ja muudetud hinnatasemega tehingutellimuse.

4. Tehingutellimuste kehtivusajaga seotud tingimused:

- 4.1. **Täida ja tühista** (*Immediate-or-cancel, IOC*) – tehingutellimus täidetakse juhul, kui tehingutellimuse koguse saab koheselt sobitada täies mahus või osaliselt. Osalise sobitamise korral sobitamata jäänud kogus tühistatakse.
- 4.2. **Kuni kauplemisperioodi lõpuni** (*Good-till-market close, Day order*) – tehingutellimus kehtib kuni vastava kauplemispäeva kauplemisperioodi lõpuni. Tehingutellimuse koguse osa, mida ei ole sobitatud hiljemalt sulgemisotsjoni sobitamisetapis (*uncross*), kuulub tühistamisele.
- 4.3. **Kuni tühistamiseni** (*Good-till-cancelled, GTC*) – tehingutellimus kehtib kuni seda ei ole tühistatud.
- 4.4. **Kuni kindlaksmääratud ajani** (*Good-till-time, GTT*) – tehingutellimus kehtib kuni jooksva päeva kindlaksmääratud ajahetkeni.

5. Tehingutellimuste tüüpide ja tingimuste kombinatsioonid

- 5.1. Tehingutellimuste erinevate tüüpide ning tingimuste kauplemissüsteemi poolt toetatud kombinatsioonid on esitatud Turumudeli Kirjelduses.

II Völakirjaturg

6. Tehingutellimuste sobitamise prioriteedireeglid:

- 6.1. Völakirjaturul sobitatakse ostu- või müügitellimus automaatselt hinna ja koguse poolest sobiva eelnevalt tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimusega hinna ja ajaprioriteedi alusel. Tehingutellimuste automaatne sobitamine toimub hindade paremusjärjestuse alusel (hinnaprioriteet). Sama hinnaga konkureerivate tehingutellimuste korral eelistatakse sobitamisel varem tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimust (ajaprioriteet).
- 6.2. Tehingutellimuse koguse vähendamine ei mõjuta tehingutellimuse prioriteeti. Teiste muudatustega kaasneb tehingutellimuse tühistamine ning tühistatud tehingutellimuse asendamine uue tehingutellimusega.

7. Tehingutellimuste tüübid (*Order types*):

- 7.1. **Määratud hinnaga** (*Limit Order*) – tehingutellimuses määratakse kas kõrgeim lubatud ostuhind (ostutellimuse korral) või madalaim lubatud müügihind (müügitellimuse korral). Tehingutellimus sobitatakse automaatselt kas täielikult või osaliselt.
- 7.2. **Turuhinnaga** (*Market Order*) – tehingutellimus ostmiseks või müümiseks parima võimaliku hinnaga, milles hinda ei määrata. Turuhinnaga tehingutellimus sobitatakse vastassuunalise tehingutellimusega ulatuses, mida sellise vastassuunalise tehingutellimuse kogus võimaldab ja seda korraldatakse seni, kuni kogu tehingutellimus on täidetud.
- 7.3. **Turuhinnaga tehingutellimusest määratud hinnaga tehingutellimuseks** (*Market-to-limit Order*) – tehingutellimus ostmiseks või müümiseks parima võimaliku hinnaga. Kui tehingutellimus on osaliselt sobitatud, muudetakse sobitamata osa määratud hinnaga tehingutellimuseks (*Limit Order*) ning selle hinnaks määratakse sobitatud osa hind. Võrreldes tavapärase turuhinnaga tehingutellimusega, sobitatakse selline tehingutellimus (*Market-to-Limit Order*) parima võimaliku hinnaga, seega ei sobitata seda täies mahus automaatselt tellimusraamatu kaudu.
- 7.4. **Seotud** (*Linked Order*) – Seotud tehingutellimus hõlmab eraldiseisvaid tehingutellimusi (osaorder), millele on antud spetsiaalne OR-parameeter määramaks kogu seotud tehingutellimuse maksimumkogus. Juhul, kui toimub ühe seotud tehingutellimusega hõlmatud eraldiseisva tehingutellimuse (osaorderi) täitmine, vähenevad automaatselt teiste osaorderite kogused proportsionaalselt (juhul, kui üks osaorder täidetakse osaliselt, vähendatakse teisi proportsionaalselt). Kui üks osaorder täidetakse täielikult, teised osaorderid tühistatakse. Ühe seotud tehingutellimusega võib maksimaalselt hõlmatud olla 5 eraldiseisvat tehingutellimust (osaorderit).

8. Tehingutellimuste lisatingimused (*Order Attributes*):

- 8.1. **Varjatud kogusega** (*Reserve order, Iceberg Order*) – kindlaksmääratud osa tehingutellimuse kogusest tellimusraamatus ei kuvata.
- 8.2. **Täida või tühista** (*Fill or Kill, FoK*) – täidetakse üksnes juhul, kui tehingutellimuse koguse saab koheselt sobitada tehinguks täies mahus. Tehingutellimus tühistatakse automaatselt, kui kohene ja täielik tehinguks sobitamine ei ole võimalik.
- 8.3. **Täida ja tühista** (*Fill and Kill, FaK*) - täidetakse juhul, kui tehingutellimuse koguse saab koheselt sobitada täies mahus või osaliselt. Osalise sobitamise korral sobitamata jäänud kogus tühistatakse.

9. Tehingutellimuste kehtivusajaga seotud tingimused:

- 9.1. **Kuni kauplemisperioodi lõpuni** (*Day order*) – tehingutellimus kehtib kuni vastava kauplemispäeva kauplemisperioodi lõpuni.
- 9.2. **Kuni kindlaksmääratud kuupäevani** (*Good-till-date, GTD*) – tehingutellimus kehtib kuni kindlaksmääratud kuupäevani tulevikus.

9. Muud tingimused

- 10.1. Muud tingimused on määratletud Turumudeli dokumendis (*Market Model Document*)

“Määratud vastaspoolega tehingute registreerimistähtjad”

1. Kauplemisreeglite spetsifikatsiooni käesolevas lisas täpsustatakse Reglemendi osa “Nõuded Börsi liikmetele” punktis 5.6.8 sätestatud nõudeid määratud vastaspoolega tehingute registreerimistähtaegade suhtes.
2. Määratud vastaspoolega tehingute registreerimisel juhindutakse alljärgnevast tabelist:

Tehingu tegemise aeg või ajavahemik	Registreerimistähtaeg
Kauplemisperiood	Viivitamatult, kuid mitte hiljem kui 3 minuti jooksul arvates tehingu tegemise hetkest.
Ajavahemik, mis algab 3 minutit enne kauplemisperioodi lõppu (3 minutit enne sulgemisoksjoni lõppu), juhul kui tehingu registreerimine kauplemisperioodi sees ei olnud börsi liikmest sõltumatutel põhjustel võimalik	Kauplemisjärgsel perioodil esimesel võimalusel, kuid mitte hiljem kui 3 minuti jooksul arvates tehingu tegemise hetkest.
Kauplemisjärgne periood	Kauplemisjärgsel perioodil esimesel võimalusel viivitamatult, kuid mitte hiljem kui 3 minuti jooksul.
Ajavahemik, mis algab 3 minutit enne kauplemisjärgse perioodi lõppu ja lõpeb kauplemisjärgse perioodi lõpuga, juhul kui tehingu registreerimine kauplemisjärgse perioodi sees ei olnud börsi liikmest sõltumatutel põhjustel võimalik	Hiljemalt järgmise börsipäeva kauplemiseelsel perioodil esimesel võimalusel.
Kauplemisväline periood	Järgmise börsipäeva kauplemiseelsel perioodil esimesel võimalusel.
Kauplemiseelne periood	Viivitamatult, kuid mitte hiljem kui enne kauplemisperioodi algust.
Periood, mis algab 3 minutit enne kauplemisperioodi algust ja lõpeb kauplemisperioodi algusega, juhul kui tehingu registreerimine kauplemiseelse perioodi sees ei olnud börsi liikmest sõltumatutel põhjustel võimalik	Viivitamatult, kuid mitte hiljem kui 3 minuti jooksul arvates tehingu tegemise hetkest.

3. Juhul, kui määratud vastaspoolega tehingu registreerimine ei ole punktis 2 toodud tabelis sätestatud tähtaja jooksul võimalik tehnilise või Börsi liikmest sõltumatu muu põhjuse tõttu, tuleb tehing registreerida esimesel võimalusel. Viivitusest ja selle põhjustest teavitatakse Börsi esimesel võimalusel.

“Hinnasamm, miinimumkogus, volatiilsuslimiit ja oksjonite turvapiirikud ”

Käesolevas kauplemisreeglite spetsifikatsiooni lisas on määratletud hinnasamm, miinimumkogus, volatiilsuslimiit ja oksjonite turvapiirikud.

1. Hinnasammu suurus

1.1. Hinnasammu suuruseks on:

- 1.1.1. hindade puhul alla ühe euro hinnasamm täpsusega kolm kohta peale koma, s.t. 0,001 eurot (üks kümnendik eurosent);
- 1.1.2. alates hinnast üks eurot hinnasamm täpsusega kaks kohta peale koma, s.t. 0,01 eurot (üks eurosent);
- 1.1.3. alates hinnast kümme eurot hinnasamm täpsusega üks kohta peale koma, s.t. 0,1 eurot (kümme eurosent).

Hind alates	Hinnasamm
0	0,001
1	0,01
10	0,1

- 1.1.4. Raporteeritud tehingute hinnasamm on täpsusega viis kohta peale koma sõltumata väärtpaberi hinnast, s.t. 0,00001 EUR.

1.2. Erandina punktis 1.1 sätestatust on fondiosakute segmendis kaubeldavate fondiosakute hinnasammu suuruseks 0,0001 eurot.

1.3. Võlakirjaturul kaubeldavate instrumentide hinnasamm on:

- 1.3.1. alamturul *TSE Bonds* neli kohta peale koma, s.t. 0,0001% kuvatud hinnast;
- 1.3.2. alamturul *TSE Bonds Automatch*:
 - 1.3.2.1. – 6 kohta peale koma, s.t. 0,000001% kuvatud *clean price* hinnast (hind ilma akumulbeerunud intressita protsendina nimiväärtusest);
 - 1.3.2.2. – 4 kohta peale koma, s.t. 0,0001% kuvatud tulususesest (*yield*).

1.4. MTF-il First North kaubeldavate võlainstrumentide hinnasamm on neli kohta peale koma, s.t. 0,0001 rahalises väljenduses.

2. Miinimumkogus

2.1. Üldiseks miinimumkoguse määraks on 1 (üks).

3. Volatiilsuslimiit

3.1. Kindlustamaks ja taastamaks korrapärast kauplemist tellimusraamatus, kasutab Börs juhtudel, mil tehingutellimuse hind erineb oluliselt teatud

hindadest (näiteks viimane ostuhind, võrdlushind) automaatse volatiilsuslimiidi (*Volatility Guard*) meedet. Volatiilsuslimiidi rakendudes peatub kauplemine tellimusraamatus automaatseks oksjoniks; pärast seda kauplemine jätkub.

3.2. Volatiilsuslimiidi tingimused on sätestatud Turumudeli Kirjelduses.

4. Ava- ja sulgemisoksjoni turvapiirikud

4.1. Tagamaks korrapärast kauplemist ja piiramaks vigaste või muul moel ebatavaliste orderite erakorralist mõju avamis- ja sulgemishinnale ava- või sulgemisoksjoni ajal, kasutatakse turvapiirikute (*Safeguard*) meedet. Nimetatud turvapiirikute rakendudes pikeneb selles tellimusraamatus toimuv oksjon juhul, kui selles tellimusraamatus pakutud oksjonihind erineb protsentuaalselt oluliselt selle oksjoni tehingutellimuste sobitamise etapi (*uncross*) võrdlushinnast. Turvapiirikute tingimused on täpsemalt sätestatud Turumudeli Kirjelduses.

“Kaalutud keskmise kursivahemiku arvutamise reeglid”

Reglemendi osa “Nõuded Börsi liikmetele” punkti 5.9.3 kohaselt on kaalutud keskmiseks kursivahemikuks vahemik sellise arvestusliku kaalutud keskmise ostu- ja müügihinna vahel, mille oleks saanud juhul, kui tehingu tegemiseks antud tehingukorraldus oleks tellimusraamatusse sisestatud vastavalt kui turuhinnaga tehingutellimus (s.o nii ostu kui ka müügitellimus). Seejuures võetakse arvestusliku müügi- ja ostuhinna leidmisel arvesse üksnes tellimusraamatus kuvatud tehingutellimuste avalikustatud kogused.

Antud reeglit selgitab alljärgnev näide:

Börsi liige soovib osta 250 000 aktsiat, sõlmides selleks määratud vastaspoolega tehingu. Tehingu sõlmimise hetkel on antud aktsia tellimusraamatus kuvatud alljärgnevad tehingutellimused:

Amount	Buy	Sell	Amount
96200	109.75	110.00	121500
75800	109.50	110.25	67800
50000	109.25	110.50	55950
25000	109.00	110.75	23400
<u>20600</u>	<u>108.75</u>	<u>111.00</u>	<u>58800</u>

267600 109.44 110.37 327450

Tellimusraamatus kuvatud tehingutellimusi arvestades on kaalutud keskmise kursivahemiku leidmiseks teostatav arvutuskäik alljärgnev:

- $[(110.00 \cdot 121,500) + (110.25 \cdot 67,800) + (110.50 \cdot 55,950) + (110.75 \cdot 23,400)] / 250\,000 = \underline{\underline{110.19}}$
- $[(109.75 \cdot 96,200) + (109.50 \cdot 75,800) + (109.25 \cdot 50,000) + (109.00 \cdot 25,000) + (108.75 \cdot 20,600)] / 250\,000 = \underline{\underline{109.49}}$

Seega oleks käesoleva näite puhul antud tehing teostatud kaalutud keskmise kursivahemiku sees juhul, kui ostuhind jääks vahemikku EUR 109,49 (kaasa arvatud) kuni EUR 110,19 (kaasa arvatud).

Kauplemisreeglite spetsifikatsioon – lisa 8
“Määratud vastaspoolega tehingute liigid ja tüübid”

Käesolevas kauplemisreeglite spetsifikatsiooni lisa reguleeritakse määratud vastaspoolega tehingute erinevate liikide ja tüüpide kasutamist.

1. Määratud vastaspoolega tehingute liigid:

Tehingu liik	Tehingu tüübi tähistus	Selgitus
Standard	<i>Standard Trade</i>	Määratud vastaspoolega tehing on tehtud vastavalt tavapärastele turutingimustele ja nõuetele hinna (vastab Reglemendi osa “Nõuded Börsi liikmetele” punktides 5.9.3 – 5.9.6 sätestatud nõuetele), aja ja arvelduse suhtes. Plokktehingu künnisest väiksema kogusega tehingu hind ei tohi olla väljaspool kaalutud keskmist kursivahemikku . Juhul kui kaalutud keskmise kursivahemiku leidmine ei ole võimalik, peab tehingu hind väljendama tehingu tegemise hetke väärtpaberi jooksvat turuväärtust.
Non-Standard	Valik lähtuvalt punktis 2 (kapitaliturg) või 3 (võlakirjaturg) toodud tabelist	Tehingu hind ei vasta mõistlike põhjendatud asjaolud tõttu väärtpaberi jooksvale turuväärtusele ega kaalutud keskmisele kursivahemikule, kui tavapärastel tingimustel oleks nimetatud kursivahemiku kohaldamine olnud võimalik .

2. Tehingu liigi “Non-Standard” erinevad tüübid kapitaliturul:

Tehingu tüübi tähis	Selgitus
Derivative Related Transaction	Opsiooni, forvardi, futuuri või muu tuletistehingu täitmise või lõppemisega seotud tehing, mis näeb ette väärtpaberite üleandmise, või tehing, mis on muul moel seotud tuletistehinguga (<i>Derivative Related Transaction</i>).
Portfolio Trade	Väärtpaberiga tehtud tehing, kui see on osaks tehingust, mille esemeks on erinevad väärtpaberid (<i>Portfolio trade</i>).
Volume weighted average price	Mitme tehingukorralduse täitmiseks tehtud tehing, kus tehingu ostuhinna määramisel kasutatakse kogusega kaalutud keskmist hinda (<i>Volume weighted average price transaction</i>).
Non-standard settlement	Tehing, mille väärtuspäev ei ole T+2, olenemata sellest, kas tehingu ostuhind vastas reglemendi osa “Nõuded Börsi liikmetele” punktides 5.9.3 – 5.9.6 sätestatud nõuetele või mitte.
Exchange granted trade	Muu käesolevas tabelis nimetatutest erinev tehing, mil esineb põhjendatud vajadus ostuhinna määramiseks lähtuvalt muudest teguritest kui väärtpaberi jooksev turuväärtus, või kui tehing erineb tavapärasest määratud vastaspoolega tehingust oma muude tunnuste või tingimuste poolest. Antud tehingu tüübi kasutamine eeldab üldjuhul Börsi igakordset eelnevat nõusolekut.

3. Tehingu liigi "Non-Standard" erinevad tüübid võlakirjaturul:

Tehingu tüüp	Tehingu tüübi tähis kauplemis-süsteemis	Kirjeldus
Tuletistehing (<i>Derivative Related Transaction</i>)	OX Exchange granted trade (XGRT)	Opsiooni, forvardi, futuuri või muu tuletistehingu täitmise või lõppemisega seotud tehing, mis näeb ette väärtpaberite üleandmise, või tehing mis on muul moel seotud tuletistehinguga (<i>Derivative Related Transaction</i>).
Portfellitehing (<i>Portfolio Trade</i>)	OX Exchange granted trade (XGRT)	Väärtpaberiga tehtud tehing, kui see on osaks tehingust, mille esemeks on erinevad väärtpaberid (<i>Portfolio trade</i>).
Kogusega kaalutud keskmine hind (<i>Volume weighted average price</i>)	OX Exchange granted trade (XGRT)	Mitme tehingukorralduse täitmiseks tehtud tehing, kus tehingu ostuhinna määramisel kasutatakse kogusega kaalutud keskmist hinda (<i>Volume weighted average price transaction</i>).
Repotehing (<i>Repurchase agreement</i>)	OX Exchange granted trade (XGRT)	Laenuandja ja laenuvõtja vaheline väärtpaberite laenamiseks ja/või tagastamiseks tehtud tehing (<i>Repurchase agreement</i>).
Mittestandardne arveldustsükkel (<i>Non-standard settlement</i>)	OX Exchange granted trade (XGRT)	Määratud vastaspoolega tehing, mille väärtuspäev erineb tavapärasest väärtuspäevast.
Börsi nõusolekul <i>Exchange granted trade</i>	OX Exchange granted trade (XGRT)	Muu käesolevas tabelis nimetatutest erinev tehing, mil esineb põhjendatud vajadus ostuhinna määramiseks lähtuvalt muudest teguritest, kui väärtpaberi jooksev turuväärtus, või kui tehing erineb tavapärasest määratud vastaspoolega tehingust oma muude tunnuste või tingimuste poolest. Antud tehingu tüübi kasutamine eeldab üldjuhul Börsi igakordset eelnevat nõusolekut.

4. Tehingu tüübitähiste kasutamine

4.1. Tehingu tüübi ebaõige kasutamise korral (nt. on määratud vastaspoolega tehingu puhul kasutatud tehingutüüpi "*Standard Trade*", vaatamata sellele, et tehingu ostuhind erineb oluliselt kaalutud keskmisest kursivahemikust) on Börsil õigus tehing tühistada, korrigeerida või nõuda tehingutüübi korrigeerimist, või tehing välja arvata "viimast ostuhinda" mõjutavate tehingute hulgast.

4.2. Börsi nõudel peab Börsi liige Börsile tõendama, et tehingutüübi kasutamine oli põhjendatud.

“Hinna ja koguse määramine ning arveldussumma leidmine võlakirjaturul”

1. Alamturg TSE Bonds

Käesoleva kauplemisreeglite spetsifikatsiooni lisa 9 punktis 1 sätestatakse pakkumusettepanekute ja määratud vastaspoolega tehingute hinna ja koguse määramise ning võlakirjaturul tehtud tehingust tuleneva rahalise kohustuse (s.o arveldussumma) väärtuse leidmise reeglid võlakirjade alamturul, mille nimetus kauplemissüsteemis on **TSE Bonds** (edaspidi: Bonds-Võlakirjaturg).

- 1.1. Bonds-Võlakirjaturul väljendatakse hind protsendina võlakirja nimiväärtusest.
- 1.2. Punktis 1 nimetatud hind (*dirty price*) sisaldab akumulunud intressi (*accrued interest*).²
- 1.3. Bonds-Võlakirjaturul väljendatakse pakkumusettepaneku/tehingukogus võlakirjade arvu ning võlakirja nimiväärtuse korrutisena (*Nominal Amount*).³
- 1.4. Võlakirjatehingust tuleneva rahalise kohustuse (so. arveldussumma) väärtuseks on protsentides väljendatud võlakirja hinna, võlakirja nimiväärtuse ning tehingu koguse (so. tehingu objektiks olevate võlakirjade arv) korrutis.

2. Alamturg TSE Bonds Automatch

Käesoleva kauplemisreeglite spetsifikatsiooni lisa 9 punktis 2 sätestatakse tehingutellimuste hinna ja koguse määramise ning võlakirjaturul tehtud tehingust tuleneva rahalise kohustuse (s.o arveldussumma) väärtuse leidmise reeglid võlakirjade alamturul, mille nimetus kauplemissüsteemis on **TSE Bonds Automatch** (edaspidi: Automatch-Võlakirjaturg).

- 2.1. Automatch-Võlakirjaturul väljendatakse hind protsendina võlakirja nimiväärtusest ning see sisalda akumulunud intressi (*clean price*).
- 2.2. Lisaks punktis 2.1. nimetatud hinnale (*clean price*) võidakse kauplemissüsteemis informatiivsel eesmärgil kuvada võrreldavalt ka võlakirja tulusust (*yield*).
- 2.3. Automatch-Võlakirjaturu tellimusraamatusse sisestatud tellimused sobituvad tellimusraamatus automaatselt hinnapõhiselt (*clean price*).
- 2.4. Automatch-Võlakirjaturul väljendatakse tehingutellimuse kogus tehingutellimuse objektiks olevate võlakirjade arvu ning võlakirja nimiväärtuse korrutisena (*Nominal Amount*).
- 2.5. Võlakirjatehingust tuleneva rahalise kohustuse (so. arveldussumma) väärtuseks on protsentides väljendatud võlakirja hinna (*dirty price*), võlakirja nimiväärtuse ning tehingu koguse (so. tehingu objektiks olevate võlakirjade

² Selgituseks: Akumulunud intress on väljamaksmata arvestuslik intressisumma, mis on kogunenud alates eelmisest intressimakse võlakirjaomanike nimekirja fikseerimispäevast (*kaasa arvatud*) kuni võlakirjatehingu väärtuspäevani (*kaasa arvatud*).

³ Selgituseks: tehingutellimuse objektiks olevate võlakirjade arv leitakse välja “kogus” (“*Nominal Amount*”) väärtuse jagamisel vastava võlakirja nimiväärtusega. Näide: Võlakirja AB, nimiväärtus 10 000 krooni, tellimusraamatusse sisestatud tehingutellimuse välja “kogus” (*Nominal Amount*) väärtuseks on 100 000 EEK. Antud tehingutellimus on seega antud 10 (so. 100 000 EEK/ 10 000 EEK) võlakirja AB suhtes.

arv) korrutis. Arveldussumma ümardatakse teise (2.) kohani pärast koma, kasutades aritmeetika ümardamisreegleid.

2.6. Akumuleerunud intress ümardatakse kuuenda (6.) kohani pärast koma.

3. MTF-il First North kaubeldavad võlainstrumendid

3.1. MTF-il First North kaubeldavate võlakirjade hind väljendatakse rahalises vääringus.